

Konsumentförningen
Stockholm

Verksamhetsberättelse

2013

Distriktsstyrelsernas ordföranden

Gunilla Skoglund
Född 1935
Distrikt 1

Araghi Parvin
Född 1955
Distrikt 3

Ulf Runström
Född 1937
Distrikt 5

Ingemar Dahl
Född 1936
Distrikt 6

Roger Karlsson
Född 1938
Distrikt 7

Anita Hägg
Född 1952
Distrikt 8

Ulla Björkström
Född 1944
Distrikt 9

Lena Söderlind tf.
Född 1940
Distrikt 10

Sonja Bergström
Född 1947
Distrikt 24

Catharina Andersson
Född 1950
Norrort

Norrort

Knivsta, Upplands Bro, Järfälla, Sigtuna,
Upplands Väsby, Vallentuna

Antal medlemmar:

75 994

Kfs distrikt

Boende utanför Kfs verksamhetsområde

Antal medlemmar:

91 426

Distrikt 7

Danderyd, Täby,
Vaxholm och Österåker

Antal medlemmar:

46 941

Distrikt 6

Kista, Sundbyberg,
Solna och Sollentuna

Antal medlemmar:

61 778

Distrikt 24

Innerstaden, Lidingö, Skärholmen,
Brännkyrka och Hägersten

Antal medlemmar:

122 884

Distrikt 5

Bromma, Ekerö,
Vällingby, Spånga
och Bålsta

Antal medlemmar:

70 498

Distrikt 1

Södermalm, Nacka och Värmdö

Antal medlemmar:

85 099

Distrikt 3

Skarpnäck, Farsta, Enskede,
Årsta och Vantör

Antal medlemmar:

63 866

Distrikt 8

Tyresö, Haninge
och Nynäshamn

Antal medlemmar:

56 887

Distrikt 10

Södertälje, Gnesta, Järna,
Nykvärn och Hölö

Antal medlemmar:

36 512

Distrikt 9

Huddinge, Botkyrka
och Salem

Antal medlemmar:

57 455

Innehåll

- 2**.....Om distrikten
- 5**.....Året i korthet
- 6**.....Vd har ordet
- 8**.....KfS, KF och Coop
- 9**.....Medlemsråden som länk
- 10**.....Coop Sverige AB
- 11**.....Region Stockholm
- 12**.....Förändrad medlemsdemokrati
- 13**.....Fusion med Coop Medlem Norrort
- 14**.....Aktuella konsumentfrågor
- 16**.....Medlems- och samhällsnytta
- 17**.....Nya butiker
- 18**.....The Show of Christmas
- 20**.....Hållbar utveckling
- 22**.....Ambassadörer
- 23**.....Flytt av kontoret
- 24**.....Skytteholm
- 26**.....Bistånd
- 28**.....Utbetalning från medlemskontot

Finansiell redovisning

- 30**.....Starkt resultat även 2013
- 32**.....Ekonomisk översikt
- 33**.....Förvaltningsberättelse 2013
- 37**.....Resultaträkning
- 38**.....Balansräkning
- 40**.....Kassaflödesanalys
- 41**.....Noter och bokslutskommentarer
- 44**.....Revisionsberättelse
- 46**.....Styrelse
- 47**.....Ledningsgrupp

Året i korthet 2013

MINDRE SALT GÖR OSS FRISKARE

I Sverige är saltkonsumtionen mer än dubbelt så stor än de 6 gram per dag som Livsmedelsverket rekommenderar. Att äta mindre salt förbättrar både folkhälsan samt ger en lägre kostnad för sjukvård och läkemedel.

»Fusionen med Konsumentföreningen Norrort har skapat en ännu starkare konsumentförening. Genom att bilda en ny, större förening ökar möjligheterna att påverka Coop/KF och utgöra en ännu kraftfullare konsumentkooperation i Stockholmsregionen. Fusionen adderade cirka 75 000 medlemmar till Kfs medlemmar, vilket innebär att föreningen nu har närmare 750 000 medlemmar. «

+103 498

nya medlemmar 2013

746 122

medlemmar

JULKONSERTEN PÅ GLOBEN

»The Show of Christmas « genomfördes den 7 december med många kända artister så som Eva Dahlgren, Ola Salo, Orup och Sarah Dawn Finer samt Darin. Presentatör var Mark Levensgood tillsammans med gästen Pia Johansson.

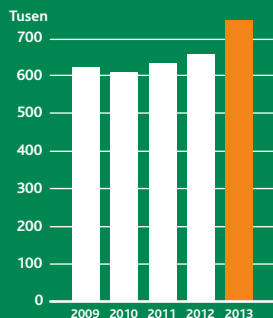

ANSIKTLYFT FÖR SKYTTEHOLM

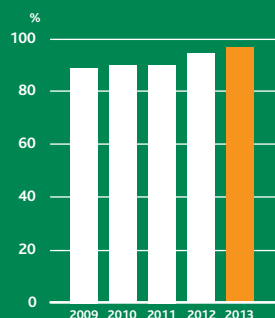
Skytteholm, den anrika och vackra herrgården på Ekerö utanför Drottningholm, ägs av Kfs. Här håller föreningen nu på att göra en stor investering, uppdelad i tre etapper. Avsikten är att Skytteholm ska kunna ta emot både konferensgäster och privatgäster. Nypremiär är beräknad till maj 2014.

Nyckeltal

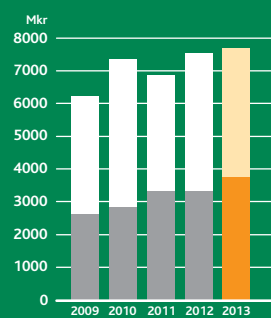
ANTAL MEDLEMMAR

SOLIDITET

TILLGÅNGAR

■ ÖVERVÄRDEN I AKTIER UTÖVER BOKFÖRT VÄRDE.

Vd har ordet

2013 har varit ett händelserikt år. Vi har vuxit som förening. Vi har förändrat och moderniserat vår medlemsdemokratiska organisation. Vi har flyttat vårt kontor till fräscha lokaler i city. Och vi kan glädja oss åt att Coop tagit steget mot en större centralisering och ökad integration av svensk konsumentkooperation.

EN AV DE STORA UPPGIFTERNA under året har gällt fusionen mellan Coop Medlem Norrort och Konsumentföreningen Stockholm. Fusionsarbetet har gått mycket smidigt och sammanslagningen av de två föreningarna innebär att medlemsantalet har vuxit från 655 000 till cirka 746 000 medlemmar. Verksamhetsmässigt omfattar vi nu även de norra delarna av Stockholms län.

YTTERLIGARE EN STOR ARBETSUPPGIFT gäller förändringen och moderniseringen av vår medlemsdemokratiska organisation. Vi har haft en givande dialogprocess med våra distrikt och förtroendevalda och på novemberstämman togs ett inriktningsbeslut. En viktig punkt är införandet av ägarombud. Varje ägarombud ska knytas till en Coopbutik i Stockholmsområdet och därmed går vi från befintlig distriktsorganisation till en butikskopplad förtroendemannaorganisation. Ägarombuden ska också fungera som stämmoombud. Dialogprocessen fortsätter fram till vårstämman då beslut om nya stadgar fattas.

INTERNT HAR EN VIKTIG händelse varit flytten av vårt kontor från Medborgarplatsen till Jakobsbergsgatan i Stockholms city. KfS nya lokaler är mycket fräscha, miljöanpassade och rymmer också tre nya medarbetare, som tidigare arbetade på före detta Coop Medlem Norrort.

EN ANNAN STOR fastighetsfråga gäller Skytteholms herrgård på Ekerö utanför Stockholm, som KfS äger. Där har vi under året påbörjat en omfattande ombyggnation och modernisering i syfte att attrahera fler gäster, såväl privata som konferensdeltagare. Skytteholms stora ansiktslyft ger oss också möjlighet att kunna ge fler erbjudanden till våra medlemmar för vistelser på Skytteholm. Ombyggnationen av herrgården är färdig och nu återstår konferensdelen som kommer att vara klar under maj månad 2014.

INOM KONSUMENT & MILJÖMRÅDET har vi som vanligt varit mycket aktiva. Släng inte maten-projektet fortsätter att ge ringar på vattnet och en ny stor fråga har kretsat kring att minska saltet i kosten. Tillsammans med våra förtroendevalda och ambassadörer har vi också genomfört ett stort antal lyckade butiksaktiviteter – många med fokus på ekologi, hållbarhet och Fairtrade. Ett viktigt område att arbeta med för våra förtroendevalda är även biståndsverksamheten. KfS medlemmar bidrar genom att använda Biståndsknappen, som under 2013 totalt gav 8 021 477 kronor, varav våra medlemmar stod för 2 913 897 kronor. Under 2013 gav Bistånd på köpet 5 568 018 kronor och våra medlemmar bidrog med 1 689 302 kronor. Utöver detta har KfS också gett ett organisationsbidrag om 275 000 kronor till biståndsorganisationen We Effect.

UNDER ÅRET HAR VI också genomfört ett antal mycket lyckade event. Jag vill särskilt nämna fyra stycken: Vårt medlemsmöte i april på Folkets hus, där cirka 1 100 medlemmar deltog. Temat var "Hett om mat" där aktuella frågeställningar som konsekvenser av att äta "närodlat, här- eller därodlat" och vårt överflöd av förpackningar togs upp. Vi arrangerade också ett fullsatt seminarium under Almedalsveckan – "Kött med dålig eftersmak" – som handlade om de senaste köttskandalerna. Ett tredje var vår uppskattade Familjedag på Skansen, som satte nytt publikrekord – drygt 18 000 personer deltog. Sist men inte minst genomfördes The Show of Christmas på ett fullsatt Globen för åttonde året i rad med många heta artister. Vår strategi är att arbeta allt intensivare med att utveckla och utöka antalet erbjudanden för våra medlemmar. Och det har gett resultat – under 2013 har antalet medlemserbjudanden nästan fördubblats!

NÄR DET GÄLLER VÅRT ÄGARENGAGEMANG i Coop och KF vill jag lyfta fram förverkligandet av det stora Coop-avtalet under 2013, som går under namnet Ett Coop. Det har nu undertecknats av samtliga föreningar och innebär att merparten av all stödverksamhet som är kopplad till butiksdriften (logistik, inköp, marknad, varumärke, IT, etc.) samordnas till det nya bolaget Coop Sverige AB. Genom centraliseringen skapas stordriftsfördelar och butikerna kan ställa krav på effektivisering av leveranser och service, vilket bidrar till ökad lönsamhet. Vi har nu fått en regionaliserad driftsorganisation för våra butiker, vilket i sin tur lett till ett betydligt starkare samarbete mellan oss som ägarförening och butikerna. Bildandet av Coop Sverige AB innebär också att KF:s uppdrag renodlas till att verka som ägare och förbund. Från KfS sida har vi under många år agerat för en ökad integration av svensk konsumentkooperation och en större centralisering. Därför är det glädjande att se att man nu har tagit de första viktiga stegen mot en ökad integration och för en vändning av Coops resultat.

ÄVEN COOPS ÅTERBÄRINGSPROGRAM skapar naturligtvis medlemsnytta. Bland KfS medlemmar har totalt 550 000 hushåll delat på drygt 212 Mkr i återbäring, vilket innebär ett genomsnitt på cirka 380 kronor per hushåll. Vi kan också glädja oss åt fyra stycken lyckade nyetableringar i Stockholmsområdet: Coop Skeppet på Lidingö, Coop Sundby Park i Sundbyberg, Coop Älvsjö och Coop på Centralstationen i Stockholm. Tyvärr betyder

butiksutveckling också ibland att butiker behöver läggas ner och under året har Coop i Nacka Forum, Stockholm samt Coop Extra i Skärholmen avvecklats.

BETRÄFFANDE VÅRA övriga ägarbolag genomfördes under året en nyemission i RNB, som ökade den finansiella basen och dessutom avsevärt reducerade KfS krediter till bolaget. Efter nyemissionen uppgår KfS ägande till 33,2 procent i bolaget. Som ägare har vi också varit positiva till den avyttring som skett av JC-butikerna, som under lång tid varit en börda för RNB. Dessutom har en successiv avveckling av damklädeskedjan Sisters skett under 2013. Denna kommer att avslutas i slutet av februari månad 2014. När det gäller Atrium Ljungberg betraktar vi fortsatt vårt ägande som strategiskt och långsiktigt. Aktiens svaga likviditet har dock varit ett problem – med andra ord har spridningen av aktien varit för låg. Därför beslutade vi, tillsammans med den andra stora ägaren i bolaget, att avyttra en del av våra aktier under hösten 2013. Avyttringen motsvarade 3,1 procent av KfS aktier och gav en reavinst på drygt 330 Mkr, vilket också syns i vårt starka resultat för året. I vår resultaträkning framgår även att vi under 2013 gjorde ett mycket starkt resultat om närmare 400 Mkr före skatt och bokslutsdispositioner. Detta medför en stärkt balansräkning och jag kan med tillfredsställelse konstatera att föreningens ekonomiska situation är mycket stabil.

JAG SER MED TILLFÖRSIKT FRAM mot 2014, där fastställandet av en förändrad medlemsdemokratisk organisation och renoveringen av Skytteholm ska slutföras. Men vi står också inför nya, viktiga uppgifter. Vi ska implementera en ny placeringspolicy med inriktning på placeringar i indexnära fonder med etisk profil. Under tidig vår 2014 kommer vi att ha en ny, uppdaterad hållbarhetspolicy. Vidare ska vi i ännu högre grad engagera oss i arbetet med att öka lönsamheten i Coop Sverige AB och butiksrörelsen. Det innebär bland annat att prioritera arbetet med nyetableringar av butiker i Stockholmsområdet.

LARS ERICSON
Stockholm 7 mars 2014

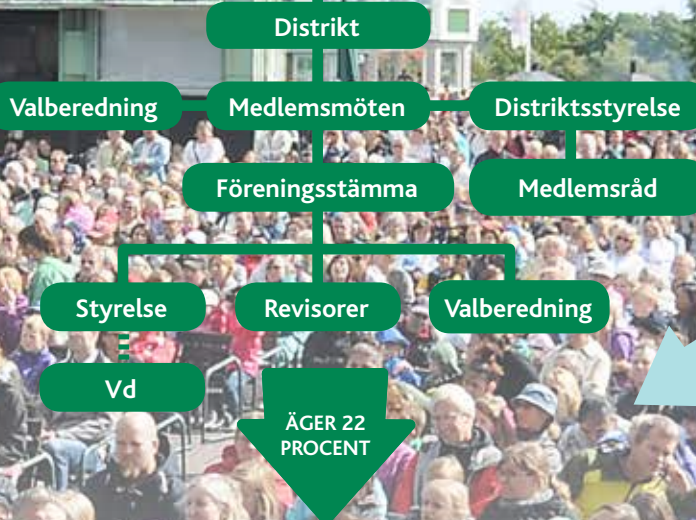
Så hänger KfS, KF och Coop ihop

Med närmare 750 000 medlemmar är KfS en av Kooperativa Förbundets (KF) största ägare (22 procent). KF är ett förbund för landets 37 konsumentföreningar och samtidigt en detaljhandelskoncern med dagligvaror som kärnverksamhet.

Konsumentföreningen Stockholm

MEDLEMMAR

Övriga konsumentföreningar

KF
EKONOMISK FÖRENING

DAGLIGVARU-GRUPPEN
Coop Sverige AB

KF FASTIGHETER

INVEST-GRUPPEN

ÖVRIGA BOLAG

MEDIE-GRUPPEN

Medlemsråden – en länk mellan medlemmar och butiker

Medlemsråden spelar en viktig roll som KfS företrädare ute i Coops butiksenheter. De fungerar som en länk mellan affärs- och medlemsrörelse genom att ta reda på och förmedla kundernas/medlemmarnas önskemål, de ger konsumentupplysning, propagerar för Fairtrade, ekologi, biståndsarbete m.m.

Katarina Malmström har varit medlemsråd i fyra år. Under de senaste två åren har hon arbetat i distrikt 24, som omfattar de centrala delarna av Stockholm, Kungsholmen, Östermalm, Lidingö, Skärholmen, Brännkyrka och Hägersten. Dessutom är hon med i distriktsstyrelsen för distrikt 24 och är stämooombud.

– Min största drivkraft är konsumentfrågorna, säger hon. Det görs så mycket bra både inom Kooperationen och KfS när det gäller ekologi och hållbarhet, och som medlemsråd kan man förmedla det till medlemmarna genom olika aktiviteter.

Med ett förflutet inom Arla och lantbrukskooperationen uppskattade Katarina Malmström särskilt en aktivitet på Coop Daglivs på Kungsholmen under försommaren.

– Coop har köpt ett litet mejeri i Dalarna, Grådö mejeri, och vi bjöd på filmjolk från Grådö och informerade kring skillnader i kvalitet, hur den producerades, konkurrens etc.

– Jag var också med och arrangerade en studieresa för förtroendevalda till Grådö. Där fick alla se hur produktionen på mejeriet går till och vi besökte en mjölgård som levererar sin mjölk till Coop och Grådö.

Idéer för olika aktiviteter tar medlemsrådet fram gemensamt med butikschefen i den aktuella butiken.

– Självklart puffar vi för Coops egna produkter. Men jag tycker att själva verksamhetsidén och den demokratiska processen inom konsumentkooperationen är viktigast att få fram. Där måste vi nog jobba lite mer så kunder och konsumenter förstår skillnaden mellan oss och andra aktörer på marknaden.

UNDER 2013 HAR MEDLEMSRÅDEN I STOCKHOLMSREGIONEN HUNNIT MED EN RAD AKTIVITETER INOM DE OMRÅDEN SOM PRIORITERAS AV KFS.

- **Hälsa:** De har bland annat jobbat med aktiviteter i butik där de inspirerat kunder/medlemmar att äta mer frukt och grönt.
- **Fairtrade:** Information om Fairtradeprodukter i Coops sortiment. På Alla Hjärtans Dag delade medlemsråden ut Fairtraderosor i samband med att man pratade om Fairtrade.
- **Medlemskap:** Information om medlemskapet och MedMera-kortet i butiker.
- **Miljö & Ekologi:** Bland annat aktiviteter där man informerat om det onödiga matsvinnet och vilka konsekvenser det får för miljön och ekonomin.
- **Bistånd:** Information om Bistånd på Köpet (sker vid betalning i kassan med Coop MedMera-kortet). Information om Biståndsknappen vid pantning samt övriga sätt att ge bistånd (SMS, Biståndsscanning, lägga en slant i bössan). Hösten 2013 var medlemsråden engagerade i insamlingen för Världens Barn.

Axplock ur ägardirektiven för Coop Sverige AB

Genom bildandet av ett nytt bolag, Coop Sverige AB, har KF tagit ett samlat grepp för att möta konkurrensen på dagligvarumarknaden.

ALL STÖDVERKSAMHET SOM ÄR KOPPLAD till butiksdriften (logistik, inköp, marknad, varumärke, IT, personal, ekonomi etc.) koncentreras hit. Tidigare har den legat i olika dotterbolagslösningar. Genom centraliseringen skapas stordriftsfördelar och butikerna kan ställa krav på effektivisering av leveranser och service, som bidrar till ökad lönsamhet. Även det strategiska ansvaret för affärsutvecklingen ska ligga hos Coop Sverige AB. De lokala konsumentföreningarna behåller butiksägande och drift. Totalt förväntas det nya bolaget medverka till en resultatförbättring om två miljarder för Coop i Sverige.

- Den grundläggande strategin är att kombinera affärsnytta, medlemsnytta och samhällsnytta för att utveckla verksamheten.
- Bolaget ska utgöra ett centralt styrande servicebolag för Coop Gruppen (Coop Extra, Coop Forum, Coop Nära, Coop Konsum). Alla parter ska kunna erhålla samma nytta av centraliseringen av olika funktioner genom en avtalsmodell som innebär en likabehandling av Coop Gruppen enligt gängse spelregler för jämförbara verksamheter inom dagligvaruhandeln.
- Bolaget ska vara ledande inom hållbar utveckling på dagligvarumarknaden.

Region Stockholm

En organisationsförändring för butiksverksamheten inom Coop är också genomförd från halvårsskiftet 2013. Från en centralt organiserad kedjedrift blir det nu en regionaliserad driftsorganisation.

KF:S STYRELSE PÅBÖRJADE UNDER 2013 ett analysarbete, där man kom fram till att avståndet mellan central ledning, kedjeorganisation och butikschefer var alldeles för stort. Nu har en mer regionalt anpassad beslutsprocess formats, som snabbare kan anpassas efter marknadens förändringar och kundernas behov. Verksamheten delas in i tre driftsregioner – varav en utgörs av Stockholms län inklusive Norrtälje, Uppsala och Knivsta – och leds av regiondirektörer. Regiondirektören för Stockholmsregionen har under sig åtta stycken områdeschefer med ansvar för butikerna i sina geografiska områden. Driftsorganisationen kom igång under tidig höst och har utvecklats vidare.

KFS VD LARS ERICSON sitter med i styrelsen för Coop Sverige AB och kan därmed påverka de beslut som rör stora investeringar i butiksdriften.

–Vi ser redan nu att fokuseringen på butikernas problem, möjligheter och utmaningar har förbättrats, säger Lars Ericson. Vårt inflytande har förstärkts och vi påverkar via regionledningen, områdeschefer och i vissa fall i direkt dialog med butikscheferna. En av de viktigaste ägarfrågorna från vår sida är etablering/avveckling av butiker. Där har vi nu en mycket konstruktiv dialog med regionen och kan samråda om exempelvis nyetableringar på ett mycket bättre sätt. Det är också glädjande att butikernas försäljning ökar, inte minst i Stockholmsregionen.

Förändringsprocess för den medlemsdemokratiska strukturen

En struktur och organisation kan med tiden kännas tungfotad och behöva förändras. Därför har KfS under det senaste året arbetat med att åstadkomma en modernisering och förenkling av den medlemsdemokratiska strukturen i syfte att minska avståndet mellan föreningen och medlemmarna.

I DEN RÅDANDE organisationsmodellen består KfS verksamhetsområde av nio distrikt samt av ett område som efter fusionen med den fd Norrortsföreningen saknar distriktsindelning. Varje distrikt har en styrelse som består av fem till nio medlemmar, som väljs på två år i taget av medlemmarna. Distriktsstyrelserna är samordnings- och stödorgan för verksamheten i distrikten och arbetar för ett aktivt medlemsliv. De utser också medlemsråd i distriktets butiker och stöttar och samordnar deras verksamhet. Medlemsråden ska fungera som en länk mellan den lokala affärsrörelsen i Coop och föreningen.

Efter drygt ett års dialogprocess mellan föreningsstyrelsen och övriga förtroendevalda i föreningen lades ett inriktningsbeslut fram till föreningsstämman i november. Modellen godtogs och innebär i stora drag följande:

- Medlemmarna väljer ett ägarombud samt ersättare för ägarombudet till var och en av Coops butiker i Stockholmsområdet. Det innebär endast två val mot dagens fyra (distriktsstyrelse, valberedning, ombud och ersättare till ombud).
- Mandattiden blir tre år.
- Ägarombudet är ansvarigt för aktiviteter i "sin" butik. Aktiviteterna planeras i samråd med butikschefen.
- Ägarombudet knyter en verksamhetsgrupp till sig på cirka fem personer inklusive ägarombudet och ersättaren.
- Ägarombuden organiseras i geografiska områden, som överensstämmer med den områdesindelning som Coop genomför i Stockholmsområdet.
- Ägarombudet är även ombud på KfS stämmor.

- Då distriktsindelning och distriktsstyrelser försvinner och ersätts med ägarombud, får dessa en tyngre roll och ett utökat ansvar samtidigt som avståndet mellan medlemmar och föreningsstyrelse minskar.

– INFÖR ÅRSSTÄMMAN den 22 maj 2014 lägger styrelsen fram förslag till nya stadgar, säger Thomas Evers, chefsjurist på KfS. Vi utgår naturligtvis från att många som idag har poster som förtroendevalda eller medlemsråd utgör en rekryteringsbas för de här nya posterna. Men vi behöver också bredda rekryteringsunderlaget, eftersom målet är att det ska finnas ett ägarombud för varje butik, alltså 120 stycken, samt deras verksamhetsgrupper. Vi hoppas även kunna locka yngre, engagerade medlemmar. Generellt kommer det här att bli ett kunskaps- och kompetenslyft jämfört med dagens ordning och ägarombuden kommer att bli bra representanter för både medlemmarna och föreningen i sina respektive butiker.

Fusion har skapat en ännu starkare konsumentförening

Coop Medlem Norrort och Konsumentföreningen Stockholm inledde 2012 diskussioner om en sammanslagning och det ledde fram till ett konkret resultat 2013.

GENOM ATT BILDA EN NY, större förening ökar möjligheterna att påverka KF/Coop och utgöra en ännu kraftfullare konsumentkooperation i den expansiva Stockholmsregionen. Båda styrelserna hade också en gemensam syn på hur konsumentkooperationen ska utvecklas i Stockholmsområdet. Därför tog en enhällig föreningsstämma i Coop Medlem Norrort den 15 maj 2013 beslut om fusion. Den 1 november upphörde Coop Medlem Norrort, som omfattat Järfälla, Knivsta, Upplands Väsby, Vallentuna, Sigtuna och Upplands-Bro, som ekonomisk förening och medlemmarna fick istället medlemskap i KfS. Tre anställda följde med till KfS. Fusionen adderade cirka 75 000

medlemmar till KfS medlemmar, vilket innebär att föreningen nu har närmare 750 000 medlemmar. En stark målsättning är att samarbeta med KF/Coop i en regionaliserad driftsorganisation med lokal närvaro och regionalt ägarinflytande. KfS strävar även efter en integration av affärsverksamheten i ”ett Coop”. På agendan står bland annat också att tydliggöra medlemmarnas roll som ägare av Coop, fler butiksetableringar, en utökad medlemsverksamhet kring butikerna och fler medlemserbjudanden – allt för att öka medlemsnyttan. Medlemmarna informerades om samgåendet i bland annat Medlem Stockholm, som följer med som bilaga i Mer Smak-tidningen.

Mindre salt gör oss friskare

Att vara en informerad konsument idag ställer stora krav. Det finns så många faktorer att ta hänsyn till, så många val att göra. Därför är ett av KfS viktigaste uppdrag att bevaka och driva aktuella konsument- och miljöfrågor, vara en stark, opinionsbildande röst och underlätta köpbesluten för sina medlemmar.

ARBETET BEDRIVS FRAMGÅNGSRIKT med Louise Ungerth, chef för Konsument & Miljö, i spetsen. I år har det lett till att hon belönats med Blåslampan, priset som delas ut av Sveriges Konsumenter och Råd & Rön till en person, organisation eller ett företag som på ett utmärkt och nyskapande sätt slagit vakt om konsumenternas intressen.

ETT NYTT, PRIORITERAT PROJEKT handlar om att försöka minska saltet i maten. I Sverige, liksom på många andra håll i världen, är saltkonsumtionen mer än dubbelt så stor jämfört med de 6 gram per dag som WHO, EU och Livsmedelsverket rekommenderar. Natriumet i koksaltet ökar risken för högt blodtryck som kan orsaka hjärt- och kärlsjukdomar och stroke. Att äta mindre salt förbättrar både folkhälsan och samhällsekonomin genom lägre kostnader för sjukvård och läkemedel.

NÄSTAN 80 PROCENT AV SALTET finns i maten vi handlar i butik och äter ute. Det räcker alltså inte att minska på saltet hemma, även om det naturligtvis också är viktigt.

– Det är den höga salthalten i hel- och halvfabrikat vi är negativa till, säger Louise Ungerth. Det här är en global fråga och i många andra länder arbetar

politiker och även livsmedels- och restaurangbranschen aktivt för en sänkt salthalt i maten. Men i Sverige har nästan ingenting hänt.

KFS HAR GRANSKAT SALTHALTEN i 300 livsmedel i olika livsmedelskedjor – korv, pålägg, pannkakor, pizzor, färdigmat, kyckling, köttbullar m.m. Kartläggningen visade att det är stor skillnad mellan olika fabriker för till exempel köttbullar, korv och kycklingfilé.

– Kan den ena så kan den andra sänka salthalten, menar Louise Ungerth, även om det inte är så lätt, eftersom salt påverkar livsmedlens smak, konsistens, hållbarhet med mera. Vi kommer att fortsätta att granska de 300 livsmedel vi har tittat på för att se om det sker någon förändring framöver. Men för att komma till rätta med problemet krävs en nationell kraftsamling av regering, myndigheter och branschföretag.

MAT PÅ ETT ANNAT TEMA dök upp på ett välbesökt seminarium i Visby, som KfS höll under Almedalsveckan. Seminariet knöt an till köttskandalerna, där bland annat fläsk såldes som oxfilé och hästkött återfanns i lasagne. Även medlemsmötet med cirka tusen deltagare handlade om mat.

» Konsument & Miljö driver frågan om lägre salthalt i maten «

Under rubriken "Hett om mat" avhandlades aktuella frågeställningar som konsekvenser av att äta "närodlat, här- eller därodlat" och vårt överflöd av förpackningar ur en rad synvinklar.

"SLÄNG INTE MATEN" ÄR PROJEKTET som allt sedan den första rapporten 2009 hela tiden vuxit och gett effekter. KfS håller kontinuerligt föredrag för olika målgrupper. Skolmaterial och "Släng inte maten"-guiden har uppdaterats. Guiden är nu spridd i över 50 000 exemplar. KfS fortsätter också att informera kring den viktiga frågan om att hålla rätt temperatur i hushållens kylskåp och i kylar hos livsmedelskedjans aktörer. Max +4–5 grader är optimalt för de flesta livsmedel. En ny enkät visar att de flesta fortfarande har för hög temperatur, vilket förkortar matens hållbarhet. Föreningen jobbar även internationellt med frågan om matsvinn, genom att vara intressant i EU-projektet FUSIONS, som syftar till att öka resurseffektiviteten i EU och i synnerhet att minska matsvinnet.

PÅ TVÅ TEMATRÄFFAR UNDER ÅRET har KfS belyst ämnet hormonstörande ämnen – många konsumenter oroar sig för kemikalier i bland annat

hudvårdsprodukter, leksaker och livsmedelsförpackningar. Spåret för ytterligare en temakväll var "Ont i magen", som anordnades i samarbete med Centrum för allergiforskning. Allt fler klagar över magbesvär och försäljningen av laktos- och glutenfria produkter ökar starkt. Skillnaden mellan allergi, intolerans och andra magåkommor redde ut liksom vad man kan göra åt besvären. På en uppföljande tematräff i november gav en dietist tips och råd om mat för födoämnesallergiska. Dessutom fortsätter KfS arbetet med tidigare inledda projekt som Läsbara förpackningar, textilåtervinning och korrekt prisinformation i butik. Alltid med det övergripande målet att utöva påverkan på myndigheter, politiker och företag, bland annat Coop. Medlemmarna har också själva möjlighet att påverka genom att delta och tycka till i Medlemspanelen och föräldrajuryn.

–VI VILL STÖTTA OCH GE våra medlemmar möjlighet att handla hållbart; varor som är bra för djuren, miljön och vår hälsa. Men det är faktiskt inte konsumenterna som har det största ansvaret för en hållbar utveckling. Det är modiga politiker och framsynna företag som har störst makt att åstadkomma förändring, avslutar Louise Ungerth.

Medlems- och samhällsnyttan ska genomsyra allt vi gör

I sin medlemsverksamhet arbetar KfS alltid för att öka medlems- och samhällsnyttan. Egna aktiviteter och sponsring ska ge uttryck för ett socialt ansvarstagande och föreningens etiska värderingar.

Det handlar om en hållbar utveckling för konsumtion och miljö, om hälsa, solidaritet och biståndsarbete. Övriga medlemserbjudanden ger rabatt på en mix av kultur-, nöjes- och sportevenemang.

SEDAN 2011 HAR FÖRENINGEN haft en stark målsättning att öka antalet och bredden på medlemserbjudanden, så att allt fler medlemmar hittar något attraktivt. Målet för 2013 var att 75 000 medlemmar skulle ha utnyttjat KfS erbjudanden. Helen Persson, chef för Medlemsverksamheten, konstaterar nöjt att målet överträffats med 1 500. För 2014 är målet en ökning med ytterligare 10–15 000 medlemmar.

– Medlems- och samhällsnytta ska genomsyra allt vi gör, säger Helen Persson. Vår enskilt största sponsorsatsning är Skansen, där vi möjliggjort byggandet av ett helt nytt Lill-Skansen. Genom det utökade samarbetet med Skansen kan vi till viss del använda Skansen som vår arena och ge medlemmarna fri entré två dagar utöver Familjedagen.

DEN POPULÄRA FAMILJEDAGEN PÅ SKANSEN, som bjuder på både underhållning och kunskap om miljö, ekologi och Fairtrade, tangerade publikrekord – drygt 18 000 personer. Ett nytt inslag var att Änglamarkspriset delades ut. Tidigare har Coop själva svarat för utdelningen. Vinnare blev kaffekedjan Barista, som kombinerar ekologi och Fairtrade med bistånd. En nyhet var också att Coop byggde upp ett Änglamarksland med produkter och information. Naturligtvis hade KfS även med den egna Ekostigen – ett lika populärt inslag var den än

ställs upp, som exempelvis på Trädgårdsmässan och UnderBARA BARNmässan i Älvsjö. Ekostigen ger ett lekande lärande för barn om hållbarhet, miljö, djurhållning och maten från jord till bord. Den finns numera också i en bantad version, Ekotäppan, som är enklare att montera och kan användas vid mindre evenemang, som till exempel Skördefesten Peppar och Pumpa på Södermalm.

SAMARBETET MED MENTOR SVERIGE är också en samhällsnyttig sponsorsatsning som slagit väl ut. Den ideella organisationen satsar på vuxna förebilder för att minska användningen av droger och våld bland ungdomar. Som generalpartner till Mentor kan KfS kostnadsfritt bjuda in sina medlemmar till Mentors seminarier och föräldrautbildningar. Samarbetet mellan KfS och Mentor påbörjades 2011 och har under 2013 förlängts till att pågå i ytterligare två år.

–Intresset är väldigt stort, säger Helen Persson. Det visar på ett stort behov av stöd och verktyg för att kunna hantera fasen som tonårsföräldrar. Nu försöker vi utöka antalet platser i länet där utbildningarna arrangeras. Men vi stödjer också små organisationer – till exempel Våga Börja Prata, som riktar sig till barn som har missbrukande föräldrar, och Situation Stockholm.

KfS vd Lars Ericson (t.v.) klipper bandet vid nyinvigningen av Coop Daglivs

Nya butiker med lyckat koncept

Coops butiksnät har befunnit sig i en expansiv förändringsprocess under 2013. Flera nya butiker har tillkommit – bland annat Coop Skeppet på Lidingö, som blivit en lyckad sammanslagning av två butiker, Coop Konsum och Skeppet (tidigare en Vi-butik). Coop Skeppet invigdes i mars 2013.

UNDER HÖSTEN ÖPPNADE Coop Sundby Park i Sundbyberg och Coop Älvsjö. Båda butikerna ersatte tidigare mindre Coop-butiker i området och kunderna kan nu handla i betydligt större, modernare och fräschare butiker, utvecklade efter kundernas önskemål och lokala marknadsförutsättningar. Fokus på färskvaror och manuella diskar ger extra inspiration och matglädje. Det hittar man också i Coop Daglivs vid Fleminggatan/Sankt Eriksplan som byggts om, liksom i Coop-butiken på T-centralen, mitt i gångstråket mellan T-banan och Centralstationen där en strid ström av människor passerar. Under 2014 kommer det att öppnas ytterligare en ny Coop-butik mitt i det sjudande citylivet, i Hötorgets tunnelbanestation.

Men butiksutveckling betyder också att butiker

tyvärr behöver läggas ner. Det har skett bland annat i Nacka Forum och i Skärholmen.

Att Coops konceptförnyelse är lyckat bevisas av att Coop Extra Åkersberga, som invigdes 2012, vann det hedrande priset "Årets butik" 2013. Priset delas ut av branschtidningen Fri Köpenskap. År 2011 kammade Coop Extra i Danderyd hem priset.

KfS äger inga butiker – det är Coop som äger och sköter butikerna – men för ständigt en nära diskussion med Coop om vilka butiker som ska förändras, öppnas och stängas, säger Per Thunell, finansdirektör på KfS.

– I våra diskussioner ska vi alltid se till att ta ett ansvar ur våra medlemmars perspektiv för att skapa så stor medlemsnytta som möjligt, säger Per Thunell. Stockholmsregionen är expansiv och det gäller att ta tillvara de möjligheter som finns.

The Show of Christmas

Lördagen den 7 december var det dags för den åttonde The Show of Christmas, den stjärnspäckade showen i Globen, som Konsumentföreningen Stockholm bjudit sina medlemmar på sedan 2006.

DET HAR BLIVIT EN MYCKET uppskattad tradition där alla 14 900 biljetterna går åt de närmaste veckorna efter biljettsläppet i augusti. Den musikaliska underhållningen stod Ola Salo, Darin, Orup, Eva Dahlgren och Sarah Dawn Finer för. Mark Levengood tillsammans med gästen Pia Johansson guidade gästerna från scen.

Nytt för i år var att scenen var placerad i mitten, vilket gav publiken bättre sikt. Föreningen bjöd

på glögg under tiden besökarna strömmade till och i entrén kunde gästerna smaka på Fairtrade-bananer, ekologiska morötter och smakportioner av Coop-fil från Grådö. I Matkampen fick barn kasta bollar och vinna ekologiskt godis eller KfS-reflexer. Och en del tursamma medlemmar kunde gå hem med välfyllda kassar med Änglamarkprodukter, som lottats ut bland publiken.

Eva Dahlgren

Sarah Dawn Finer

**»En änglalik
Mark Levengood
presenterade bland
andra Eva Dahlgren,
Darin, Ola Salo och
Sarah Dawn Finer«**

Mark Levengood

Darin

Ekostigen heter vår populära miljövandring för barn. Här får de prova att mjölka en ko, plantera ett frö och på ett lustfyllt sätt lära sig om naturens kretslopp.

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLMS MILJÖARBETE VILAR PÅ TRE BEN:

- Verka för att medlemmarna i sin konsumtion kan bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö
- Påverka producenter att konsumera och producera mer hållbart
- Sponsring av ideell verksamhet/bistånd för att främja en mer hållbar konsumtion

En hållbar utveckling för människor och miljö

I STORT SOM I SMÅTT återfinns hållbarheten i KfS arbete. Det handlar om att påverka Coops verksamhet, om opinionsbildning i konsument- och miljöfrågor och om att förmedla kunskap genom seminarier, föredrag och utbildningar för medlemmar och förtroendevalda. Ambassadörer och medlemsråd sprider information om Fairtrade och ekologi i butiker och på olika evenemang.

Via Ekostigen, som sätts upp vid olika aktiviteter, får barnen och deras föräldrar bland annat lära sig hur djuren har det på bondgården, vad skillnaden

är mellan en ekologisk och konventionell gård och varför det är viktigt att källsortera och inte slänga mat. Änglamarksprodukter visas upp på olika evenemang och Lill-Skansens, som byggts och förnyats tack vare KfS stora sponsorsatsning, är en fantasieggande plats för lek och lärande om djur och natur. Även i det vardagliga arbetet på KfS kontor återfinns miljötänkandet. Det sker genom källsortering, miljömärkta trycksaker, grönt elavtal, miljökrav på leverantörer och en resepolicy som prioriterar tåg och kollektivtrafik.

Celine Herrera, bananodlare från Dominikanska Republiken, på besök i en Coop-butik.

Att kaffet är märkt med Fairtrade innebär att odlare och anställda får förbättrade ekonomiska villkor. Kriterierna främjar även demokratin, organisationsrätten samt miljöhänsyn i produktionen. Under hösten besökte några bananodlare från Dominikanska Republiken Sverige för att berätta vad Fairtrade betyder för dem.

Unga och engagerade ambassadörer

Ambassadörer – personer med ett starkt intresse för miljö, ekologi och Fairtrade och en utbildning från KfS i bagaget – är en lyckad satsning i föreningens hållbarhetsarbete. Vid olika event sprider de information om ekologi och rättvis handel.

ANNELI BENGTTSSON, EKO- OCH FAIRTRADEAMBASSADÖR

ANNELI BENGTTSSON ÄR 27 ÅR, har en kandidatexamen i miljövetenskap och läser nu till en Master i samma ämne. Hon blev ambassadör för cirka tre år sedan. Just då var studierna inte så intensiva och på KfS hemsida såg hon att föreningen sökte ambassadörer.

– Jag gillar att engagera mig, försöka utträtta någonting gott och använda mina kunskaper. Första året var jag mest aktiv som ekoambassadör, men jag har också jobbat med Fairtrade. Jag har deltagit i olika slags event, som till exempel att bjuda på ekologiskt kaffe och pepparkakor i butiker och samtidigt prata för ekologisk mat. Men jag har också jobbat med Ekostigen och med projektet ”Släng inte maten”, där jag fick en utbildning i augusti.

Annelis första uppgift för ”Släng inte maten” var på Familjedagen på Skansen. Sedan blev det ytterligare tre söndagar på Skansen med information kring mat som slängs i onödan och konsekvenserna för miljö och ekonomi.

– Vi hade skyltar med frågor som rör matsvinn och gick runt och bad besökare på Skansen att de skulle svara på frågorna. Sedan resonerade vi kring svaren. Vi delade också ut kylskåpstermometrar och broschyrer. Många vet inte vad de har för kylskåpstemperatur.

När Anneli har propagerat för Fairtrade har hon bland annat kört det kostnadsfria lotterihjulet, där en av fyra deltagare i en spelomgång vinner till exempel Fairtrade-märkt dryck, choklad eller frukt. Hjulet fungerar som en inkörsport till information om Fairtrade.

THERESE LINDVALL, EKO- OCH FAIRTRADEAMBASSADÖR

NÄR THERESE LINDVALL, 22 ÅR, läste Miljö och Utveckling på Södertörns Högskola blev hon tipsad om KfS ambassadörsverksamhet av några kurskamrater, som redan jobbade som ambassadörer.

– Jag ansökte och kom med i februari 2012. Utbildningen bestod av två heldagar om Fairtrade och en heldag om ekologi. Under en kväll på KfS kontor fick vi också lära oss om Kooperationen och medlemskapet i Coop MedMera.

Therese har medverkat på UnderBARA BARNmässan och Trädgårdsmässan i Älvsjö, där den alltid uppskattade Ekostigen var uppsatt, liksom på Familjedagen på Skansen. På eget initiativ har hon tillsammans med en annan ambassadör skapat en tipspromenad på Lill-Skansen.

– Vid event i butik visar vi upp olika varor; nötter, Änglamarkschips, choklad. Oftast bjuder vi på enkla Fairtrade- eller ekologiska produkter som bananer och russin. Självklart har vi också med oss produktblad och broschyrer.

– Jag trivs jättebra med det här jobbet. Jag får prata för viktiga frågor, försöka fånga människors intresse och argumentera. De som är ”halvanti” kan man förhoppningsvis få att ändra sitt inköpsbeteende.

Dessutom ser Therese ambassadörsjobbet som en merit när hon efter avslutade studier ska ge sig ut på arbetsmarknaden med målet att jobba som miljöstrateg.

Flytten till nya ändamålsenliga lokaler

KfS trivs i nya, moderna och miljövänliga lokaler. I september gick flyttlasset till nya och mera ändamålsenliga lokaler i city.

DEN NYA ADRESSEN är nu Jakobsbergsgatan 22, där Televerket en gång huserade i hela kvarteret. Tankar på en flytt hade funnits i ett par års tid, sedan KfS fått reda på att hyresvärden i lokalerna på Medborgarplatsen hade planer på att bygga om hela huset med bland annat köpgalleria och radhus på taket. Dessutom började det bli trångbott; personalen hade utökats och ytterligare tre personer skulle tillkomma när fusionen med Coop Norrort realiserades. Ursprungligen var önskemålet att hålla sig kvar på Söder, eftersom föreningen funnits där i många år, om än på olika adresser.

– MEN VI HITTAR INGA passande lokaler, berättar Charlotte Klevenstedt, vd-assistent och den som varit flyttgeneral, och därför började vi söka inåt centrum. Våra nya lokaler passar oss perfekt både i storlek och lägesmässigt. Vi kan också fortsätta att ha egna rum, något som alla önskade. Konferensrummen har placerats i en del närmast entrén och lokalerna för personalen i den andra delen. På så sätt slipper besökarna passera genom hela kontoret och störa medarbetarna.

FÖR ATT FÅ HJÄLP med hur det nya kontoret skulle utformas – både i färg, form och material – anlätades en inredningsarkitekt. En del mindre anpassningar till detta förslag gjordes internt. I valet av inredning har KfS utgått från sin egen miljöpolicy, som säger att materialen ska vara Svanenmärkta eller ha någon annan typ av godkänd miljömärkning.

– I DE FALL DÄR VI har varit lite osäkra har vi gått tillbaka till tillverkaren och frågat om de är miljömärkta, inte innehåller flamskyddsmedel som är hormonstörande, etc, fortsätter Charlotte Klevenstedt. Vår hyresvärd Diligentia har ett grönt avtal med oss, så idag har vi källsortering på allting utom matavfall. Plast, papper och metallförpackningar källsorteras, tas om hand av fastigheten och hämtas sedan av ett företag i olika behållare. Dessutom har vi rörelsekänslig belysning i rummen, som släcks när ingen är där. Vi har också valt en hel del LED-lampor, som är energibesparande. Så vi kan med gott samvete säga att idag lever vi betydligt miljövänligare och mer hållbart än på vårt förra kontor.

Ansiktslyft för herrgård med anor

Skytteholm, den anrika och vackra herrgården på Ekerö utanför Drottningholm, ägs av KfS medan Sodexo svarar för driften av hotell- och konferensanläggningen.

HÄR HÅLLER FÖRENINGEN nu på att göra en stor investering, uppdelad i tre etapper. Avsikten är att Skytteholm ska kunna ta emot både konferensgäster och privatgäster. Den första etappen, som innefattat ombyggnad av matsal och reception i Skyttegården, blev färdig under sommaren. Under hösten inleddes arbetet med att renovera herrgården och det blev klart i december. Herrgårdens renovering har inneburit nya ytskikt, ny trappa, hiss samt nya toaletter. Det nedre planet är som tidigare matsal och på mellanplanet finns mötesrum och sällskapsrum samt bar. På det översta planet, som kommer att färdigställas i samband med den sista etappen, skapas en bröllopsvit plus ytterligare två trevliga rum. Slutligen, i den största och sista etappen nr tre, renoveras flyglarna, Strandpaviljongen, Skyttegårdens konferensrumsdela samt alla hotellrum.

– GENOM DE HÄR genomgripande förbättringarna räknar vi med att få en ökad beläggning av konferensanläggningen, men också att kunna locka privatgästerna, säger KfS finansdirektör Per Thunell. Skytteholm har historiska anor från 1600-talet, värden som vi vill tillvarata och förmedla till besökarna. Herrgården har också en unik samling av skulpturer av Carl Milles; en av de största i världen. Anläggningen var nersliten och i stort behov av en renovering. Vi har ett bra samarbete både med Sodexo och golfklubben vid Skytteholm, Mälare GK, och kommer att kunna erbjuda våra medlemmar golfpaket med mat och övernattnig. Självklart kommer vi också att ha andra sorters medlemserbjudanden och aktiviteter på Skytteholm.

Betydelsefullt biståndsarbete

En naturlig följd av KfS sociala och samhällliga ansvarstagande är engagemanget i biståndsverksamhet. De organisationer som får värdefullt stöd är We Effect (tidigare Kooperation Utan Gränser) och Vi-skogen. Under 2013 valde KfS att byta biståndsland till östra Afrika i samarbetet med We Effect.

BISTÅNDSGRUPPEN HOS KFS bjuder in till träffar två gånger om året; vår och höst. Då får medlemsråd som arbetar med bistånd i distrikten information om planerade biståndsaktiviteter. På träffarna deltar även representanter från We Effect, Vi-skogen, Fairtrade och Världens barn. På hösten förbereds också insamlingen för den stora Världens Barnkampanjen.

–I år har våra medlemsråd varit ute i butikerna och informerat bland annat om namnbytet till We Effect, säger Annelie Flensburg, som är samordnare för Biståndsgruppen hos KfS. Annars informerar och puffar de om de olika sätt som kunder och medlemmar kan skänka biståndspengar på och hur de används. Deras arbete bidrar verkligen till ett bra insamlingsresultat.

SÄTTEN ÄR FLERA: Man kan ansluta sig till Bistånd på Köpet, som innebär att vid betalning med Coop MedMera-kortet i kassa görs en automatisk avrundning upp till närmaste krona. En tryckning

på Biståndsknappen vid pantning ger också hjälp till fattiga familjer. Nyare sätt att ge pengar är via sms eller vid självscanning med Shop Express hos Coop. Men fortfarande finns bössorna kvar i många butiker. Små belopp som tillsammans blir miljontals kronor. KfS medlemmar skänkte 1 689 302 kronor till "Bistånd på köpet" av en totalsumma på 5 568 018 kronor. Biståndsknappen gav 8 021 477 kronor, varav KfS medlemmar stod för 2 913 897 kronor.

I oktober bjöd KfS in allmänheten till det årliga mötet Global Solidaritet, där deltagarna får kunskap om hur man kan bidra till att bekämpa fattigdomen i världens utsatta delar. Årets möte gästades av Bertil Wennberg, livsmedelsingenjör på Grådö mejeri som köpts in av Coop. Han berättade den fantastiska historien om hur det kom sig att han anlätades som rådgivare av massajer som gjorde ett studiebesök på mejeriet och sedan ville starta ett eget mejeri i Tanzania. Från Fairtrade deltog webbredaktören Sara Yazdanfar, som informerade om organisationen och deras pågående kampanj "Hej då fattigdom!".

– Fattigdomen har halverats de senaste 25 åren men fortfarande lever nästan 1,4 miljarder människor i extrem fattigdom. Vi vet att hjälp till självhjälp ger långsiktiga och bestående resultat och det vill vi nu att fler ska känna till och bidra till, säger Anneli Rogeman, vd för We Effect.

UNDER VÅREN 2013 genomförde Kooperation Utan Gränser ett namnbyte till We Effect. En orsak var att de ofta förväxlades med andra organisationer som också slutar på "Utan Gränser". En annan att ordet "kooperation" inte är så känt numera, framför allt inte hos ungdomar. Namnet skulle även vara internationellt gångbart, eftersom organisationen finns i 25 länder. We Effect beskriver dessutom kärnan i organisationens arbete – bara tillsammans går det att göra skillnad. We Effect ger hjälp till självhjälp genom samarbete med lokala organisationer som arbetar för landsbygdsutveckling, bättre bostäder, människors rättigheter till mark samt jämställdhet.

KFS STÖDER OCKSÅ Vi-skogen sedan många år. Basen i Vi-skogens arbete är att skänka träd och lära ut samplantering av olika träd och grödor, så kallad agroforestry, i områden runt Victoriasjön. Det ökar böndernas produktion och inkomster eftersom effekterna av svåra klimatförändringar lindras. Sedan starten 1983 har över 100 miljoner träd planterats och gett mer än 1,2 miljoner familjer bättre levnadsförhållanden.

PANT GER TRÄD OCH MINSKAD FATTIGDOM

Åttaåriga Lucy Masai är en av de som nås av pantpengarna från Biståndsknappen hos Coop. Hennes familj är en av 240 000 familjer i länderna runt Victoriasjön som stöds av Vi-skogen. Träden är livsviktiga, de skyddar mot torka och andra effekter av klimatförändringarna, de bidrar till större skördar och inkomster och ger pengar över till barnens utbildning. Förra året bidrog de som tryckte på Biståndsknappen med åtta miljoner kronor, det motsvarar 400 000 nya träd i Vi-skogen.

Pengar på medlemskontot

Som medlem i Konsumentföreningen Stockholm har man ett medlemskonto knutet till sitt medlemskap. Fram till 1976 samlades återbäringen på detta konto och under åren 1990–1996 fördes även outlösta bonuscheckar in på kontot.

ÅR 2004 SÄNKTES insatsskyldigheten i föreningen till 100 kronor och de som då tidigare hade betalat in en högre insats fick mellanskillnaden överförd till medlemskontot. Därefter har inga ytterligare medel samlats på medlemskontot förutom ränta på det tidigare saldot. Alla medlemmar har alltså ett medlemskonto men det är inte alla som har pengar på kontot. År 2012 fattade styrelsen beslut om att nollställa samtliga medlemskonton. Den sammanlagda skulden på medlemskontona var då cirka 280 miljoner kronor och räntan låg på cirka 0,4 procent. Hösten 2012 påbörjades återbetalningen till alla medlemmar som hade minst 500 kronor på kontot. Dessa medlemmar fick också information via brev. Återbetalningarna har fortsatt under hela 2013 och hittills har totalt har cirka 190 miljoner kronor betalats ut. Det bör observeras att medlemskonton inte har någonting med MedMera-konton eller insatskonton att göra. Inget av dessa konton berörs av beslutet om återbetalning.

–Det här är pengar som föreningen inte behöver och som medlemmarna har större nytta av att använda på annat sätt, säger Thomas Evers, KfS chefsjurist. Dessutom vill vi minska den administration som uppstår kring kontohanteringen.

Under 2013 kommer alla nytillkomna medlemmar från fd Coop Medlem Norrort med minst 500 kronor på kontot att tillskrivas. De har naturligtvis inte kunnat ta del av KfS återbetalningskampanj under det senaste året. Generellt gäller att många medlemmar har varit omedvetna om att de haft pengar på kontot. Några har haft så mycket som mellan 50–100 000 kronor på sitt medlemskonto.

– I de fallen har vi informerat om situationen i ett personligt telefonsamtal, säger Thomas Evers. Men för de flesta handlar det om avsevärt lägre belopp, som kanske ändå blev en glad överraskning.

Finansiell redovisning

Starkt resultat även 2013

Ett viktigt mål för KfS är att fortsatt få god avkastning på sina tillgångar. En stabil och stark ekonomi är grunden för att föreningen ska kunna bedriva det intensiva arbetet med att öka medlemsnyttan.

ÄVEN 2013 KAN KFS UPPVISA ett gott resultat om närmare 400 Mkr. En starkt bidragande orsak är försäljningen av 4,1 miljoner Atrium Ljungberg-aktier. Reavinsten vid försäljningen av aktierna uppgick till cirka 330 Mkr. KfS aktieinnehav i Atrium Ljungberg är dock fortsatt strategiskt och långsiktigt och efter försäljningen uppgår föreningens innehav till 35,0 procent av aktiekapitalet och 28,1 procent av rösterna i Atrium Ljungberg AB. Det gör att KfS fortsätter att vara den största enskilda ägaren i bolaget.

VAD GÄLLER RNB har KfS deltagit i en nyemission under året och också varit med i det garantikonsortie som garanterade emissionen. I samband med emissionen omförhandlades också de lån och lånevillkor som föreningen har i RNB med avsikt att minska lånen. Vid årsskiftet uppgick de till 400 Mkr. RNB har också lagt om sina bankförbindelser, vilket innebär att KfS har lämnat en garanti till banken för bolagets checkkrediter upp till 140 Mkr.

– NATURLIGTVIS HAR våra finansiella placeringar gett avkastning, men i minskad omfattning i och med att räntorna har sjunkit, säger Per Thunell, KfS ekonomi- och finansdirektör. Vi har inte heller fått någon utdelning från KF på vare sig insatser eller förlagsinsatser. Trots det tycker jag att vi har lyckats förhållandevis bra.

ATRIUM LJUNGBERG

ANTAL FASTIGHETER	47
FASTIGHETSVÄRDE	25 MDKR
TOTAL UTHYRNINGSBAR YTA	941 000 KVM
KONTRAKTERAD ÅRSHYRA	1,9 MDKR
ANTAL ANSTÄLLDA 2013	285

RNB RETAIL AND BRANDS äger, driver och utvecklar butiker inom mode, konfektion, accessoarer, juveler och kosmetik med fokus på service och köppplevelse utöver det vanliga. Försäljning bedrivs i huvudsak i Skandinavien genom de två butikskoncepten Brothers, Polarn O. Pyret, samt i butiker på varuhusen NK i Stockholm och Göteborg. RNB RETAIL AND BRANDS har verksamhet i 10 länder. RNB RETAIL AND BRANDS aktie är sedan 2001 noterad på Nasdaq OMX Nordic.

NYCKELTAL, KF-KONCERNEN 2013

NETTOOMSÄTTNING	38 118 MKR
BALANSOMSLUTNING	16 463 MKR
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	
FÖRE ENGÅNGSKOSTNADER	164 MKR
RESULTAT EFTER SKATT	-14 MKR
SOLIDITET	23,2 %

FÖR ATT SPRIDA RISKERNA och bland annat på grund av de rådande låga räntenivåerna har KfS arbetat med att se över föreningens placeringspolicy. Under senhösten fattade styrelsen beslut om en ny placeringsinriktning.

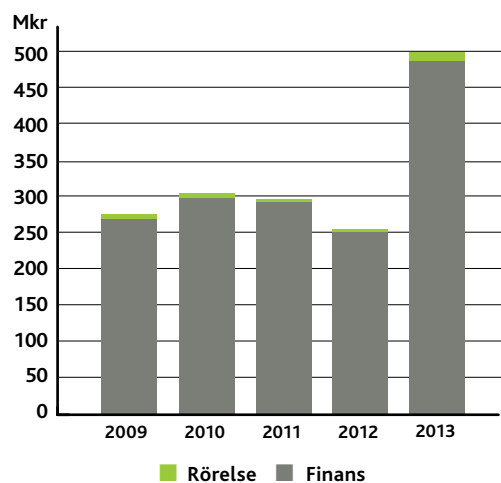
– FRÅN ATT TIDIGARE HA GJORT korta ränteplaceringar vill vi öka riskspridningen och därför kommer vi nu också att placera i aktieindexfonder med en etisk riktlinje, säger Per Thunell. Den nya placeringspolicyn kommer att införas från andra kvartalet 2014.

FUSIONEN MED COOP MEDLEM NORRORT har, förutom ett ökat medlemsantal, gett föreningen ansvar för sex nya fastigheter som ligger i Vallentuna, Tibble, Kallhäll, Rönninge, Upplands Väsby och Knivsta. Innehavet omfattar kontorsfastigheten där Coop Medlem Norrort hade sitt kontor och en fastighet i Knivsta, båda med externa hyresgäster. De övriga fyra fastigheterna hyrs i huvudsak av Coop, som driver butiksverksamhet där.

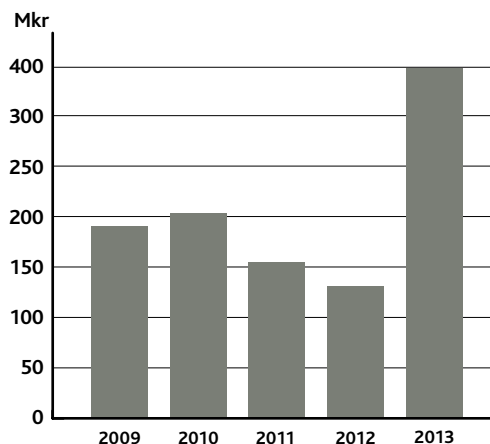
ÅRETS RESULTAT UPPGÅR till 398 Mkr efter skatt och bokslutsdispositioner. Intäkterna är cirka 24 Mkr och kostnaderna 104 Mkr, vilket ger ett bruttoreultat på -80 Mkr. Till detta kommer sedan intäkterna från de finansiella posterna, som netto utgör 479 Mkr. Dessa intäkter består av aktieutdelningar, avkastning på de räntebärande placeringarna samt avkastning på lån. Det totala resultatet efter finansiella poster blir cirka 398 Mkr.

Ekonomisk översikt

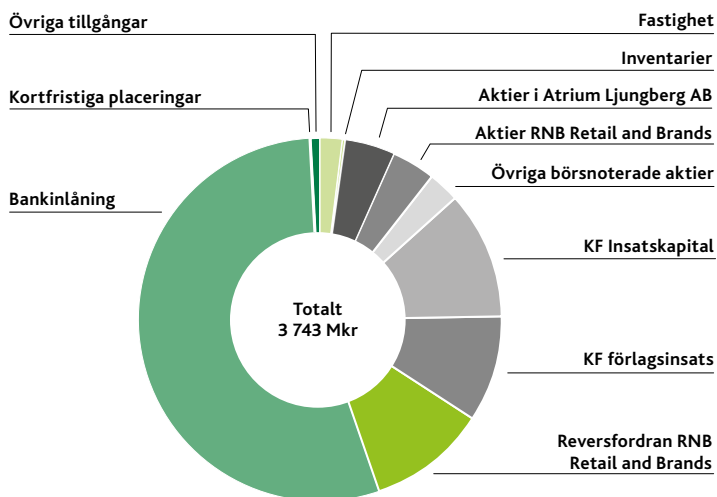
INTÄKTER

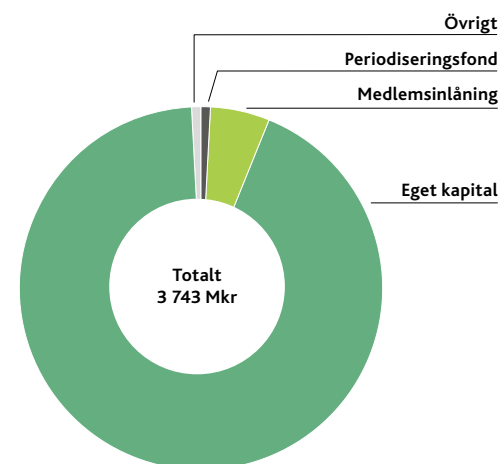
RESULTAT EFTER SKATT

TILLGÅNGAR 2013-12-31

SKULDER OCH EGET KAPITAL 2013-12-31

Nyckeltal	2013	2012
Soliditet, %	96,4	94,1
Synligt eget kapital, Mkr	3 594,8	3 107,5

DEFINITIONER AV NYCKELTAL. Soliditeten definieras som justerat eget kapital, det vill säga redovisat kapital plus 78 procent av obeskattade reserver dividerat med balansomslutningen. Detta är ett mått på hur stor del av de totala tillgångarna som finansieras av företagets eget kapital.

Förvaltningsberättelse 2013

Styrelsen och verkställande direktören för Konsumentföreningen Stockholm med omnejd, ekonomisk förening (702002-1445) avger härmed redovisning för föreningens förvaltning under räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2013.

Verksamhet

Konsumentföreningen Stockholms (KfS) verksamhet är inriktad på att som ägare genom Kooperativa Förbundet (KF) utveckla en lönsam och effektiv detaljhandelsverksamhet som vilar på de konsumentkooperativa värderingarna. Dessutom är verksamheten inriktad på opinionsbildning inom miljö- och konsumentpolitiska frågor. Föreningen ska också ha en effektiv och sund förvaltning av föreningens tillgångar. Föreningens kapital är i huvudsak placerat i KF, Atrium Ljungberg, RNB samt ränteplaceringar.

KfS verksamhet genomförs med föreningens verksamhetsidé som utgångspunkt. Verksamhetsidéen lyder:

Konsumentföreningen Stockholm (KfS) är en kooperativ ekonomisk förening som ska:

- Skapa ekonomisk nytta för sina medlemmar
- Verka för att medlemmarna i sin konsumtion kan bidra till en hållbar utveckling för människa och miljö.

Utifrån detta har de övergripande målen för 2013 varit att skapa ekonomisk medlemsnytta för medlemmarna, fortsätta arbetet med moderniseringen av den medlemsdemokratiska organisationen samt att arbeta med att skapa konsumentkunskap och opinionsbildning inom hälsa, mat, miljö, etik och hushålls ekonomi. Dessa mål kvarstår även för 2014.

På föreningens hemsida och i medlemsbladet Medlem Stockholm beskrivs föreningens verksamhet och annonseras medlemserbudanden av olika slag.

Under 2013 har KfS och Coop Medlem Norrort fusionerats.

Den medlemsdemokratiska organisationen

Styrelsen har under året haft 10 ordinarie möten och 3 extra möten. På styrelsemötena har bland annat viktiga frågor som de strategiska övervägandena för vårt ägande i de olika bolagen, den medlemsdemokratiska organisationen, fusionsprocessen med Coop Medlem Norrort, ekonomiuppföljning och placeringspolicy samt renoveringen av Skytteholm diskuterats.

Medlemmarna i föreningen har möjlighet till insyn och påverkan genom den demokratiska organisationen. Under året har ett stort arbete gjorts för att utveckla och förankra den medlemsdemokratiska organisationen i syfte att skapa en effektiv och modern medlemsorganisation som ska representera medlemmarnas intressen. Förslaget innebär att distriktsnivån och medlemsråden avskaffas och ersätts av ägarombud och grupper till stöd för dessa. Beslut om den slutliga organisationen kommer att fattas under 2014.

Föreningen har 385 förtroendevalda som genom ett engagerat arbete bidrar till föreningens utveckling och framgång. Årligen sker val av förtroendevalda genom röstning i lokala valstationer som upprättats av distrikten alternativt genom poströstning eller via internet. Av medlemmarna deltog 3 756 i valen, vilket är en minskning mot föregående år då 3 945 medlemmar röstade. De medlemmar som röstade kunde som premie välja mellan ett träd i Vi-skogen eller ett paket Änglamarkskaffe. Något mer än hälften av medlemmarna valde ett träd i Vi-skogen.

Antal medlemmar

Antalet medlemmar i KfS uppgick den 31 december 2013 till 746 122 en ökning mot föregående år med 22 578. Under året har 103 498 nya medlemmar inklusive Coop Medlem Norrort tillkommit. 6 719 medlemmar har avslutat sitt medlemskap och 44 003 medlemskap är icke aktiva.

Opinionsbildning inom konsument- och miljöområdet

Föreningen har en viktig roll som opinionsbildare och utövar inflytande i många konsument- och miljöfrågor. Föreningen bedriver ett aktivt arbete när det gäller att informera och bilda opinion i konsumentfrågor. Arbetet tar sig uttryck i granskning av marknadsföring, framtagande av egna rapporter och attitydundersökningar i aktuella frågor, medverkan med föredrag och debatter, påverkan på Coop, övrigt näringsliv, myndigheter och politiker samt information och seminarier för medlemmarna. Arbetet är inriktat på olika konsumentfrågor såsom hälsa, mat, miljö, etik och hushållsekonomi. Även under 2013 har fokus legat på projektet ”Släng inte maten”. Syftet är att minska det onödiga matavfallet i hela livsmedelskedjan. Ett välbesökt seminarium hölls i Almedalen om ”Kött med dålig eftersmak”. Under sensommaren presenterades en rapport om ”För mycket salt i maten”.

Som vägledning för KfS agerande i konsumentfrågor finns dels en medlemspanel med drygt 2 000 medlemmar, dels Föräldrajuryn med närmare 1 500 medlemmar till vilka det regelbundet ställs frågor.

KfS medlemsråd har också engagerat sig på olika sätt med att sprida information om konsumentfrågor.

KfS har en miljöpolicy. Huvudsyftet är att påverka såväl konsumenter som producenter i riktning mot en mer hållbar konsumtion.

Medlemserbjudande

I föreningens medlemserbjudanden prioriteras kultur, hälsa, miljö och jämställdhet samt idrottsevenemang. Under året har cirka 75 000 medlemmar tagit del av de olika medlemserbjudandena.

Medlemmarna har bjudits in till det årliga medlemsmötet, familjedagen på Skansen, julshow på Globen till starkt rabatterat pris samt en rad

andra medlemsaktiviteter. I och med föreningens sponsring av Lill-Skansen har medlemmarna, utöver familjedagen på Skansen, erbjudits fri entré till Skansen vid tre tillfällen. Medlemmarna har även erbjudits seminarier, tematräffar ”Om hormonstörande ämnen” samt föräldraseminarium tillsammans med Mentor.

Medlemsmötet som genomfördes den 8 april samordnades med föreningens årliga konsumentseminarium. Temat var ”Hett om maten” där medlemmarna fick lyssna på en rad intressanta ämnen som till exempel mat, hälsa, miljö, förpackningar och matsvinn. Medlemsmötet besöktes av cirka 1 100 personer.

Bistånd

KfS stöder framförallt biståndsorganisationerna We Effect (tidigare Kooperation Utan Gränser), Vi-skogen och Mentor. Under året har KfS gett bidrag om totalt drygt 1,8 Mkr. Därutöver har KfS medlemmar gett bidrag om cirka 4,2 Mkr genom till exempel ”Biståndsknappen”.

Förvaltning av tillgångar

Under 2013 har föreningen beslutat om en ny placeringspolicy för föreningens tillgångar. Denna placeringspolicy kommer att börja gälla under 2014. Föreningen har sina tillgångar placerade i tre olika delar, dels de strategiska placeringarna i KF, Atrium Ljungberg och RNB, dels placeringsmedel och dels likviditet.

Vår ägarroll i KF och Coop

Föreningen är stor delägare av Kooperativa Förbundet (KF) och ägarinflytandet utövas på nationell nivå genom styrelsrepresentation i KF och genom representation på KF:s föreningsstämma. En viktig uppgift är att bevaka KfS medlemmars intressen i den kooperativa detaljhandelsverksamheten.

Under andra halvåret 2013 har en renodling av KF skett med försäljning av ett stort fastighetsbestånd samt ett inriktningsbeslut om att sälja övriga verksamheter förutom detaljhandelsverksamheten. Detta innebär att det sker en renodling av KF:s uppdrag till förbund och ägare till det

nybildade bolaget Coop Sverige AB. Detta bolag har också skrivit ett avtal med Detaljhandelsdrivande-föreningarna och Coop Butiker och Stormarknader (CBS) om en starkare samordning av verksamheterna. Inom CBS har en regionaliserad driftsorganisation genomförts, vilket också har lett till ett ökat samarbete mellan CBS region Stockholm och KfS.

Det lokala inflytandet har fokuserats till butiksstrukturen i föreningens verksamhetsområde. Under året har flera butiksöppningar skett inom KfS verksamhetsområde.

Atrium Ljungberg AB

Föreningen har under året avyttrat cirka 4 100 000 aktier i Atrium Ljungberg. Den totala intäkten vid försäljningen uppgick till 348,5 Mkr. KfS, innehav uppgår efter försäljningen till 35,0 procent av aktiekapitalet och 28,1 procent av rösterna i Atrium Ljungberg AB. KfS är den största enskilda ägaren i bolaget. Värdet på KfS aktiepost i Atrium Ljungberg uppgick vid årsskiftet 2013/2014 till 4 107 Mkr, vid aktiekursen 88,0 kronor.

Retail and Brands RNB

KfS har under året deltagit i en nyemission och som garant av en del i emissionen i RNB. I och med detta ökade föreningens ägande i RNB och uppgår nu till 11 246 598 aktier motsvarande en andel av kapital och röster på 33,16 procent. I samband med emissionen omförhandlades också de lån och lånevillkor som föreningen har med RNB och de uppgår nu till maximala 400 Mkr vid årsskiftet. RNB har under året sålt verksamheterna i Kosta samt JC. Damklädeskedjan Sisters är under avveckling. RNB har under slutet av året bytt bank och föreningen har gått in som garant för deras krediter upp till 140 Mkr. Föreningen har gjort en nedskrivning av aktierna på 65,9 Mkr. Värdet på föreningens aktier i RNB uppgår vid årsskiftet till 149,0 Mkr vid en börskurs på 13,25 kr.

Övriga börsnoterade aktier

Värdet på föreningens aktieportfölj, i övrigt bestående av sex bolag på Stockholmsbörsens large caplista, var vid årsskiftet 140,7 Mkr. Bokfört värde

är 99,2 Mkr, vilket innebär en återföring av tidigare nedskrivning av aktier på 4,5 Mkr.

Fastigheter

Den stora renoveringen och reparationen av Skytteholm pågår för fullt, vilket naturligtvis stör driften av anläggningen. Nypremiär är beräknad till maj 2014. KfS har resultatansvaret för anläggningen. Driften sköts av Sodexo.

I samband med fusionen med Coop Medlem Norrort fick föreningen ansvaret för sex nya fastigheter. De ligger i Vallentuna, Tibble, Kallhäll, Rönninge, Upplands Väsby och Knivsta.

Övriga finansiella tillgångar

KfS innehar vid årsskiftet räntebärande tillgångar om totalt 2 035 Mkr, varav merparten är kortfristigt placerade i bank och andra räntebärande fordringar.

Finansnettot uppgick under 2013 till 478,9 Mkr (222,0 Mkr) inklusive nedskrivning om 61,4 Mkr. Den totala reavinsten av försäljningen av Atrium Ljungberg aktien uppgår till 333,4 Mkr efter försäljningskostnader. Nedskrivningen avser en orealiserad värdenedgång i RNB om 61,4 Mkr.

Övervärden avseende orealiserad värdestegring föreligger i Atrium Ljungberg om 3 935 Mkr (3 934).

Risker

De risker föreningen har i innehaven i KF och RNB är främst kopplade till utvecklingen av svensk detaljhandel. När det gäller de övriga placeringarna regleras det av föreningens placeringspolicy. I policyn är främst följande risker definierade: Kreditrisk: kan uppstå på grund av att motparten kan få betalningssvårigheter, ränterisk som består i att en ränteuppgång minskar marknadsvärdet i utestående räntebärande tillgångar. Likviditetsrisk: risken att en placering inte omedelbart kan omsättas på marknaden utan att stora förluster i marknadsvärdet uppstår. Valutarisk: placeringar/lån i utländsk valuta får ej förekomma. För våra aktier är risken förknippad med aktieplaceringar till följd av att marknadsvärdet på aktierna förändras.

Medlemsinlåning

Under året har den av styrelsen beslutade återbetalningen fortsatt. Den totala inlåningen uppgår nu till 105,9 Mkr varav 21,8 Mkr är hänförligt till fd Coop Medlem Norrort. Medlemsåterbetalningen kommer att fortsätta under 2014 först och främst med avseende på fd Coop Medlem Norrort.

Fusion med Coop Medlem Norrort och flytt till nya lokaler

Under året har föreningen fusionerat med Coop Medlem Norrort. Den nya föreningen verkar från 1 november 2013. Föreningarnas balansräkningar är sammanlagda och resultaträkningen är gemensam per detta datum.

Detta innebär att siffrorna per 2013-12-31 innehåller båda föreningarna. Jämförelsesiffrorna för 2012 innehåller endast KfS.

Intäkterna som tillkommit genom Norrort är 13,5 Mkr och om de avräknas blir de totala intäkterna 11,1 Mkr.

Kostnaderna som har tillkommit genom Norrort är 12,2 Mkr. Dessutom tillkommer engångskostnader på 2,1 Mkr. Om dessa kostnader avräknas blir kostnaderna 90,4 Mkr.

Coop Medlem Norrort hade en balansomslutning på 125 Mkr för 2012 som nu ingår i den fusionerade föreningen.

I samband med att föreningarna fusionerade flyttade föreningen till nya gemensamma lokaler på Jakobsbergsgatan i Stockholm.

Resultatet

Årets resultat före skatt och bokslutsdispositioner uppgick i föreningen till 399 Mkr (154,6 Mkr) och resultatet efter skatt till 399 Mkr (127,7 Mkr).

Soliditet

Den synliga soliditeten uppgår i föreningen till 96,4 % (94,1%).

Händelse efter balansdagens slut

Inga viktiga händelser finns att rapportera.

Förslag till överskottsfordelning

Enligt balansräkningen för föreningen uppgår det disponibla överskottet till 2 739 363 700 kronor. Styrelsen föreslår att det disponibla överskottet enligt Konsumentföreningen Stockholm med omnejd, ekonomisk förenings, balansräkning disponeras enligt följande:

Avsättning till reservfond	20 000 000 kronor
Balanseras i ny räkning	2 719 363 700 kronor
Summa	2 739 363 700 kronor

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM MED OMNEJD EKONOMISK FÖRENING

Belopp i Tkr	Not	2013	2012
Fastighetsrörelsen			
Hysesintäkter		14 717	1 596
Fastighetskostnader	2	-23 286	-5 510
Resultat fastighetsrörelsen		-8 569	-3 914
Föreningsrörelsen			
Intäkter		9 889	1 809
Kostnader	1	-81 466	-65 324
Resultat föreningsrörelsen		-71 577	-63 515
Bruttoresultat		-80 146	-67 429
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	3	212 052	261 442
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	4	-1 963	-2 386
Resultat av aktieförsäljningar och nedskrivning aktier	5	269 812	-37 069
Resultat efter finansiella poster		399 755	154 558
Bokslutsdispositioner			
Avsättning till periodiseringsfond		0	-15 000
Överavskrivningar		-1 400	0
Resultat före skatt		398 355	139 558
Uppskjuten skatt		170	0
Aktuell skatt	6	0	-11 902
ÅRETS RESULTAT		398 525	127 656

Balansräkning

BALANSRÄKNING KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM MED OMNEJD EKONOMISK FÖRENING

Belopp i Tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Fastigheter	7	73 745	31 218
Inventarier	8	10 052	5 028
		83 797	36 246
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	9	1 600 507	1 635 614
		1 600 507	1 635 614
Summa anläggningstillgångar		1 684 304	1 671 860
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kund- och hyresfordringar		165	1 566
Aktuell skattefordran		10 934	23 275
Övriga fordringar		6 907	4 820
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10	5 076	17 818
		23 082	47 479
Kortfristiga placeringar i bank	11	0	875 000
		0	875 000
Kassa och bank		2 035 219	721 269
Summa omsättningstillgångar		2 058 301	1 643 748
SUMMA TILLGÅNGAR		3 742 605	3 315 608

Belopp i Tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	12		
Bundet eget kapital			
Insatskapital		88 511	69 275
Reservfond		766 902	737 820
		855 413	807 095
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		2 340 838	2 172 765
Årets resultat		398 525	127 656
		2 739 363	2 300 421
Summa eget kapital		3 594 776	3 107 516
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond tax 2013		15 000	15 000
Överavskrivningar		1 400	0
		16 400	15 000
Långfristiga skulder			
Medlemsinlåning	13	105 982	177 572
Övriga skulder		10 475	4 644
		116 457	182 216
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 305	4 439
Skatteskulder		0	0
Övriga skulder		809	566
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	10 858	5 871
		14 972	10 876
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		3 742 605	3 315 608
STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ställda säkerheter			
För skulder till kreditinstitut			
Fastighetsinteckningar		7 500	Inga
Ansvarsförbindelser			
Borgensförbindelser		140 000	Inga

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM MED OMNEJD EKONOMISK FÖRENING

Belopp i Tkr	2013	2012
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	399 755	154 558
Justering för poster som inte ingår i kassaflöde m m	-266 889	39 382
Betald skatt	0	-46 113
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	132 866	147 827
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar	25 615	-34 312
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder	-1 783	879
Kassaflöde från den löpande verksamheten	156 698	114 393
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-5 258	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	156	0
Förvärv av finansiella tillgångar	-154 473	621 924
Försäljning av finansiella tillgångar	1 408 307	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	1 248 732	621 924
Finansieringsverksamheten		
Förändring insatskapital	2 506	1 492
Förändring av långfristiga skulder	-98 512	-108 016
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-96 006	-106 524
Årets kassaflöde	1 309 424	629 793
Likvida medel vid årets början	721 269	91 476
Likvida medel vid årets början i fusionerad förening	4 526	
Likvida medel vid årets slut	2 035 219	721 269
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYS		
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet m m		
Belopp i Tkr	2013	2012
Av- och nedskrivningar av tillgångar	64 359	39 382
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar	-331 248	0
	-266 889	39 382

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i Tkr om ej annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Fordringar

Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod.

Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar

Förvaltningsfastigheter utom industri	50 år
Markanläggning	20 år
Byggnadsinventarier	10 år
Inventarier	5 år

Skatt

Föreningen tillämpar Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2001:1, Inkomstskatter.

Total skattekostnad utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Uppskjuten skatt beräknas genom att temporära skillnaden, på balansdagen, mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder multipliceras med aktuell skattesats.

Intäkter

Intäktsredovisning sker i enlighet med BFNAR 2003:3 Intäkter. Som inkomst redovisar föreningen det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

NOT 1 Uppgifter om personal samt ersättningar till styrelse

Anställda och personalkostnader

	2013	2012
Medelantalet anställda		
Kvinnor	10	9
Män	7	6
Summa	17	15
Könsfördelning	Andel kvinnor	Andel kvinnor
Styrelse	40%	50%
Ledande befattningshavare	50%	50%
Löner och ersättningar		
Styrelse och VD	3 129	3 336
Övriga anställda		
inkl förtroendevalda, 1 791 Tkr (2 101 Tkr)	12 819	10 501
Summa	15 948	13 837
Sociala kostnader	5 562	4 866

12 819 Tkr 2013 inkluderar upplupna lönekostnader för ledningspersonal tidigare Coop Medlem Norrort, avseende 2014 (1 328 250 kr) och 2015 (467 530 kr).

Sociala kostnader

5 562 Tkr 2013 inkluderar upplupna sociala kostnader för ledningspersonal tidigare Coop Medlem Norrort, avseende 2014 (377 667 kr) och 2015 (131 224 kr).

Löner och ersättningar

Styrelsens arvode och ersättningar bestäms på den årliga föreningsstämman. Till styrelsens ordförande utgår ett årligt arvode om 92 000 kr, till vice ordförande 69 000 kr och till övriga styrelseledamöter utgår 46 000 kr. Styrelsen har dessutom erhållit ersättning för genomförda sammanträden och förlorad arbetsförtjänst.

Till vd har lön utbetalats med brutto 2 040 tkr (2 443 tkr). Årlig pensionsavsättning görs med 35 % beräknat på lön. Övriga förmåner till vd utgörs av bil- och drivmedelsförmån. Vd har ingen avtalad bonus eller annan resultatbaserad rörlig lön.

I Konsumentföreningen Stockholms pensionsstiftelse som förvaltas av KP finns ett icke obetydligt överskott och gottgörelse från pensionsstiftelsen i KP gör att inga pensionskostnader har belastat årets resultat. KfS har för år 2013 erhållit 4,7 (4,8) Mkr.

NOT 2 Fördelning av fastighetskostnader

	2013	2012
Taxebundna kostnader	-1 679	-959
Uppvärmning	-674	-436
Underhållskostnader	-17 412	-3 026
Fastighetskatt	-912	-279
Avskrivningar	-2 609	-810
	-23 286	-5 510

NOT 3 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2013	2012
Utdelningar	149 057	135 905
Ränteintäkter	62 995	125 537
	212 052	261 442

NOT 4 Övriga räntekostnader och liknande resultatposter

	2013	2012
Räntekostnader	-1 963	-2 386
	-1 963	-2 386

NOT 5 Resultat av aktieförsäljningar m m

	2013	2012
<i>Nedskrivning och reversering av nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar (orealiserad)</i>		
Återföring nedskrivning Diverse aktier i börsnoterade bolag (Large Cap)	4 458	15 766
Nedskrivning Aktier i RNB Retail and Brands	-65 894	-52 835
Resultat försäljning aktier	331 248	0
	269 812	-37 069

NOT 6 Skatt på årets resultat

	2013	2012
Aktuell skattekostnad	0	-11 902
	0	-11 902
<i>Avstämning av effektiv skatt</i>		
Resultat före skatt	398 525	139 558
<i>Tillkommer</i>		
Ej avdragsgilla kostnader	542	690
Nedskrivning av finansiella tillgångar (orealiserad)	61 436	37 071
	460 503	177 319
<i>Avgår</i>		
Ej skattepliktiga intäkter	-475 933	-132 065
Skattepliktigt överskott	-15 430	45 254
	0	-11 902
Skatt enligt gällande skattesats, 22%	0	-11 902

NOT 7 Förvaltningsfastigheter

	2013-12-31	2012-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	35 316	35 316
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	98 338	0
	133 654	35 316
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-4 098	-3 376
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	-53 202	0
Årets avskrivning enligt plan	-2 609	-722
	-59 909	-4 098
Planenligt restvärde vid årets slut	73 745	31 218

NOT 8 Inventarier

	2013-12-31	2012-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	6 395	6 395
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	768	0
Årets anskaffningar	5 258	0
	12 421	6 395
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden enligt plan</i>		
Vid årets början	-1 367	-1 278
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	-688	0
Årets avskrivningar	-314	-89
	-2 369	-1 367
Planenligt restvärde vid årets slut varav 4 473 avser konst	10 052	5 028

NOT 9 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2013-12-31	2012-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1 635 614	1 321 109
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	189	0
Ökning av insatskapital i KF	71 814	149 673
Förvärv av aktier i RNB Retail and Brands	154 473	16 903
Försäljning av aktier	-15 147	0
Förvärv av aktier m m i Sjölunda Gård	0	1 500
Reversfordran RNB Retail and Brands	-185 000	185 000
	1 661 942	1 674 185
<i>Årets nedskrivningar och reversering av nedskrivningar (orealiserade)</i>		
Diverse aktier i börsnoterade bolag (Large Cap)	4 458	15 765
Aktier i RNB Retail and Brands	-65 894	-52 836
Aktier mm i Sjölunda Gård	0	-1 501
	-61 436	-38 572
Bokfört värde vid årets slut	1 600 507	1 635 614

Specifikation av föreningens innehav

Insatser	Organisationsnummer	Bokfört värde 2013-12-31
Kooperativa Förbundet, insatskapital	702001-1693	422 164
Kooperativa Förbundet, förlagsinsatser	702001-1693	357 500
Diverse övriga aktier/andelar		248
Atrium Ljungberg AB, 44 666 124 st B-aktier	556175-7047	172 410
Börsnoterade aktier (Large Cap)		99 168
RNB Retail and Brands, 11 246 598 st aktier	556495-4682	149 017
Reversfordran RNB Retail and Brands enl låneavtal	556495-4682	400 000
		1 600 507

Vid årsskiftet 2013/14 är värdet på aktierna i Atrium Ljungberg AB 4 107 Mkr (aktiekurs 88,00 kr). Övervärdet vid årsskiftet är 3 934 Mkr. Föreningens aktieportfölj, börsnoterade bolag (Large Cap), värderas enligt kollektiv värdering då syftet med aktieportföljen är att uppnå riskspridning. Om individuell värdering skett skulle effekten ej haft väsentlig påverkan på föreningens ställning.

NOT 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2013-12-31	2012-12-31
Förutbetalda hyror	1 378	736
Förutbetalda försäkringspremier	0	188
Upplupna ränteintäkter	1 144	14 859
Övriga interimfordringar	2 554	2 035
	5 076	17 818

NOT 11 Kortfristiga placeringar i bank (löptid under ett år)

	2013-12-31	2012-12-31
Fastränteplacering banker	0	875 000

Stockholm den 11 februari 2014

Anders Bergström

Camilla Dahlin-Andersson

Sune Dahlqvist
Styrelsens ordförande

Conny Fogelström

Kristina Kamp

Mats Lundquist

Lars Nilsson

Lena Valeskog Nyberg

Ing-Marie Östling

Lars Ericson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 14 februari 2014

KPMG AB

Birgitta Lönegård

Björn Flink
Auktoriserad revisor

Claes Göthman

NOT 12 Eget kapital

	Bundna reserver	Fria reserver	Summa
Vid årets början	807 095	2 300 421	3 107 516
Vid årets början, Norrort	39 369	46 917	86 286
Avsättning reservfond	6 500	-6 500	0
Ökning av insatskapital	2 449		2 449
Årets resultat		398 525	398 525
Vid årets slut	855 413	2 739 363	3 594 776

NOT 13 Medlemsinlåning

	2013-12-31	2012-12-31
Vid årets ingång	177 572	286 451
Fusion med Konsumentföreningen Norrort 2013	21 904	0
Ränta	1 918	1 525
Inbetalningar/utbetalningar	-95 412	-110 404
Vid årets utgång	105 982	177 572

NOT 14 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2013-12-31	2012-12-31
Förutbetalda hyresintäkter	249	647
Semesterlöneskuld och sociala kostnader	4 661	1 295
Upplupen fastighetsskatt	910	558
Övriga interimsskulder	5 038	3 370
	10 858	5 871

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Konsumentföreningen Stockholm med omnejd ekonomisk förening, org.nr 702002-1445

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Konsumentföreningen Stockholm med omnejd ekonomisk förening för år 2013.

Föreningens årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 33–43.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För den auktoriserade revisorn innebär detta att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information

i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Konsumentföreningen Stockholm med omnejd ekonomisk förenings finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Konsumentföreningen Stockholm med omnejd ekonomisk förening för år 2013.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt lagen om ekonomiska föreningar.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag

till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 14 februari 2014

KPMG AB

Björn Flink
Auktoriserad revisor

Birgitta Lönegård

Claes Göthman

Övre raden

Catharina Andersson Född 1950 Designer	Lena Nyberg Född 1959 Vd Skärgårdsstiftelsen	Lars Ericson Född 1963 Vd KfS	Conny Fogelström Född 1960 Kommunalråd	Lars Nilsson Född 1950 Avtalspensionär	Kristina Kamp Född 1957 Pensionsekonom Min Pension
---	---	--	---	---	--

Nedre raden

Ing-Marie Östling Född 1948 Marknadskonsult	Camilla Dahlin Andersson Född 1967 Chef- och ledningsutvecklare	Mats Lundquist Vice ordförande Född 1949 Senior Consultant Ipsos Scandinavia	Sune Dahlqvist Ordförande Född 1948 Avtalspensionär	Ingbritt Hellqvist Född 1952 Personalrepresentant	Anders Bergström Född 1958 Tredje vice ordförande och förbundskassör Kommunal
--	--	---	---	--	---

Övre raden

Per Thunell

Ekonomi-
och finansdirektör

Lars Ericson

Vd KfS

Thomas Evers

Chefsjurist

Nedre raden

Helen Persson

Chef Medlems-
verksamheten

Charlotte Klevenstedt

Vd-assistent

Louise Ungerth

Chef Konsument & Miljö

Produktion: Publicera Information AB
Foto: Foto: KfS, Erik Svensson, Staffan Larsson, Sissi Saller, Kira Sirelius, Stefan Tapio, Marcus Lundstedt/Vi-skogen.
Illustration: Johnny Dyrander

Det här är Konsumentföreningen Stockholm

Konsumentföreningen Stockholm (KfS) är en del av den svenska konsumentkooperationen. KfS är med sina närmare 750 000 medlemmar och nästan 400 förtroendevalda den största av landets 37 konsumentföreningar, som tillsammans äger Kooperativa Förbundet. KfS ägarandel i Kooperativa Förbundet uppgår till 22 procent.

KfS i korthet:

- KfS grundades 1916.
- KfS verkar i Storstockholms-området, från Gnesta och Nynäshamn i söder till Bålsta och Åkersberga i norr.
- Föreningens huvuduppgift är att göra medlemsnytta och verka för att medlemmarna i sin konsumtion kan bidra till en hållbar utveckling för människor och miljö.
- KfS är genom ett 22-procentigt ägande i Kooperativa Förbundet (KF) en stor delägare i kooperativ detaljhandel.
- KfS har betydande aktieinnehav i fastighetsbolaget Atrium Ljungberg AB (35%) och detaljhandelsbolaget RNB Retail and Brands (33,2%).
- Föreningen driver inga egna butiker.
- Medlemskortet heter Coop MedMera.

Konsumentföreningen Stockholm

Box 3259, 103 65 Stockholm
www.konsumentforeningenstockholm.se
info@konsumentforeningenstockholm.se
Tel: 08-714 39 60